

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 50.

Lýsingaprisur fyri petitreglur: 30 øyr, á forsiðuni,
20 øyr, á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardag hin 15. desbr. 1934.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brevsvárnarstøðum
og skrivstovum. Telf. 145.

8. árg.

Sjálvstýrið sprongt?

Jóannes bóndi Patursson og Niclas Niclasen
eru ikki sjálvstýrismenn longur, sigur
Louis Zachariasen í oddagrein í
„Tingakrossi“ seinasta ónsdag.

Sjálvstýrimenn, sum áður hava leikað óðir um
amtansins veldi her á landi, hoyggja nú knæ
fyri amtmanninum og biðja hann bønliga um at
royna at forða lögtingsins vilja.

Tann adressan, sum nú hevur
gingið landið runt, ætla tyð-
uiga at kollvelta lögtingsins
viðtøku, av jarðareforminum
við beinleiðis áheitan á rikis-
stýrið. Hvør ella hvort, er ið hava
sett hesa adressu í gongd av
fyrstu tíð,*) hevur enn ikki
kunnað fingist at vita við vissu.
Menninir tykjast ikki at hava
verið so mikið moralskt og
politiskt mótaðir, at teir hava
tort at leggja navn til.**) Skuldi
tað víst seg, at menn, ið ganga
undir sjálvstýrisnavni, eru odda-
fiskar í slíkum politiskum hurli-
vasa, eiga framburðsfelagini og
framburðshugaðir menn um alt
landið at nokta teimum allan
stuðul og alt álit. Tekur sjálv-
stýrisrørslan í Føroyum naka
ábyrd fyri slíkan atburð sum
henda, so hevur hon litið
høvið av sær sjálvum. J. Pa-
tursson, landstingsmaður, ið
sjálvur kallar seg lögtingsins
umboðsmann, greiddi t. d. at
kvøðu móti jarðareforminum á
løgtingi í heyst. Sum sjálvstýris-
maður og lögtingsins umboðs-
maður er tað tó skylda hansara at
fremja tingsins viðtøku av jarð-
reforminum á danatíngi. Alt
tað, hann hevur skrivað og
talað um jarðareformin, síðan
løgtingssetuna, tykist tó at miða
móti nokrum øðrum. Fyri fyrst
vilja vit tó vóna, at hann kenn-
ir sína politisku ábyrgd — og
sína ábyrgd fyri sjálvstýrisrørsl-
una.***)

Í samburði við adressuna skal
her takast fram tað skjalið, sum
E. Húsgarð og Th. Egholm
hava latið prentað í síðsta
„Tingakrossi“. Tað er týðuligt,
at hetta er eitt ummæli um
jarðareformin frá einum minni-
luta í Føroya Búnaðar-

*) Öll vita, at menninir eru Jóannes
Patursson og Niclas Niclasen.

**) Eitt herligt skóðsmál?

***) Men tað ger hann ikki.

Bláðst.

felag til Føroya amt — alto:
»en tjenstlig skrivelse«. Sum
tað eitur á donskum máli.
Hóast hetta, so biðja menninir
sjálvir um at fáa skjalið prentað
í blóðnum. Til hvat? Sum
agitatióin og einki annað.
Hetta fellur jú beint í tráð við
adressuna. Tveir menn, sum hava
staðið frammarlaga í sjálvstýris-
flokkinum, biðja her amtmannin
um at royna ikki at fremja lög-
uppskotið um jarðareformin eftir
lögtingsins viðtøku — alto: elva
amtmanninum til at seta
seg móti tinginum. Er hetta
ikki orskapur, so veit eg ikki,
hvat ið ort er. Menninir mugu
væl vita, at teir ikki eru sjálv-
stýrismenn longur. Sjálvstýris-
rørslan eigur ikki at hava nakað
við teir at gera eftir slíkan atburð*).

Aftaná tað ósing, sum her er
farin fram um jarðareformin,
kunnu framburðsfelagini ikki
tigandi samtykja, hvat ið her er
hent. Sjálvstýrislingmenn mugu,
hvor í sínum lag fáa at vita, at teirra
stoða í slíkum stórmálum kemur
fyrst og fremst felagnum við.
Ein og hvør hampulig politisk
mannagongd krevur slíkt. Allir
framburðshugaðir og tjóðskap-
liga sinnaðir menn mugu í teirra
politiska starvi royna at fremja
eina og hvørja lóggávu, sum vil
knýta fólk okkara at hesum
landi og vísa tí, at her er rúm fyri
okkum øllum at vera. Hvussu
kunnu vit krevja, at tann part-
urin av okkara fólk, sum ongur
atstoður hevur til at kunna
arbeiða við landsins jorð, skal
kunna kenna seg knýttan við
somu bondum at hesum oyggjum
sum teir, ið við jorðini sita —
ella skuldi eg kanska sagt eiga
jorðina? Tað tykist at vera so
ómetalliga søtt hjá mongum bert
tað: at vita sær at eiga, so
eingin annar kann koma
fram at.

*) So var »hin hinsti endile

Bláðst.

Framburðsrørslan her á landi
er í sínum uppruna demokra-
tisk. Verður hon gjord til
nakað annað, vil hon sprengjast,
áðrenn langt umliður. Fram-
burðsmenn! Ansið tí væl eftir,
hvat nú hendir í Føroyum!

Louis Zachariasen.

§ 16 í jarðareform- inum?

Mær dámar jarðareformin væl.
Sum mær er greitt frá og sum
eg skilji hann, er hann avgjort
eitt framstig — og eitt mun-
gott framstig fyri hin minna
mannin.

At øllum ikki fellur væl tað,
ið her í bórðið hjá tí minna mann-
inum, er einki nýtt. Tað er tí
einki at undrast á, at Jóannes
Patursson og Niclas Niclasen
og at aðrir stórir kalar við teim
reisa úlvahárini og vísa tenn, nú
talan er um at broyta nakað í
teirra jarðaveldi. At teir royna
at fáa hin ognarleysa klassan
við sær sýnir bert, hvussu ovur-
sintir teir eru.

Eitt er sum teir ræða so
ræðuligt við í jarðaruppskot-
inum. Tað er leiguavgifin í §
16. Tað eru ikki hinni grýtur,
ið her setast fram. Eg skal
loyva mær her at uppfærtaka
eina grýluna:

»I § 16 stendur, at brúksvirðin
er 25 ferðir tað, ið »brúkið«
kastar av sær.

Brúkarin hevur 1 kúgv 100 kr.
10 tunnur av eplum . . . 100 —

Tilsaman . . . 200 kr.

Brúksvirðin verður alto
200 × 25 = 5000 kr.

Ein traðarmaður við eini kúgv
kemur so stalt at rínda í leigu
5000 × 0,008 = 40 kr. um
árið.»

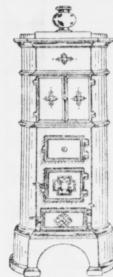
Eg og fleiri við mær hugsa
at hetta ikki skal skiljast soleiðis.
Tað hevði verið gott, um »Føroya
Socialdemokratene« vildi gjørt so
væl at greiða nærrí frá hesum.

Traðarmaður.

Nú verður í kongs- og ma-
trikkulskat og leiguavgift til-
samans goldið 7,86 %.

Henda avgifin promillu er
rundað til 8. Jarðareforms-
uppskotið hevur faktiskt latið
tað — gomlu avgiftina staðið
óbroytt.

Brúksvirði ella takasjónar-
virði av eini skattamark verður
í frágreiðingini til § 16 sett til
1000 kr. Fyri eina skattamark
verður alto avgifin til hitt al-
menna, jarðagrunnin, 8 kr.
Leiguavgifin fyri eina trøð

STOYPIGØDS

frá
L. LANGE & CO., SVENDBORG JERNSTØBERI
er best.

Teir tilíknar Rundtrekkovnar — smærri
og størri ovnar. — Kaminir. — Hita-
verk til kirkjur og onnur samkomu-
hús. — Komfýrar og kabyssir.

Ewald Arge, Tórshavn,
telefon 118 :: telefon 118

Auktión!

Tírsdagin 18. december verður hildin
auktión í Vágshotni yvir ymsar handilsvørur.

Z. HEINESEN

KNUD LAMBAA THORSHAVN

Telefon: 65 & 225
P. O. Box 45Telegr.-Adr.:
Maritime — Thorshavn

Heildsøla:

Selir í stórum øll sleg av neyðsynjarvørur. — Allar
vørur eru í flokks við sanngjarnum virði.

verður alto so nógvur ferðir
minni sum skattamørkin er
stóri enn trøðin.

Tað er rætt, at orðaljóðið:

»Brugsverdien er det 25 dob-
belte af den Sum Bruget aarligt
kan give ved forvarlig Drift«,
kann viljeida, um ikki nærrí frá-
greiðing verður givin viðvík-
andi, hvussu tað í »praksis«
skal skiljast.

Javnaðarmaðurin á tingi fanst
tí at hesum orðaljóði og helt,
at menn kunnu skilja tað so-
leiðis, sum at 8 % skuldi rindast
av bóndans — jarðabruk-
arans — samlaði inntøku, og
um so var, gjordist leigan órim-
iliga høg, og kom hon ikki,
sum frágreiðingin til § 16 segði,
praktisk at verða tann sama,
sum nú er. Hevði t. d. ein 6
marka bóndi 3000 kr. í samla-
ðari inntøku, vildi hann koma
at galda 3000 × 25 × 0,008 =
600 kr. í avgift til jarðagrunnin.

Í aftursvarinum varð hild-
ið fast við, at leiguavgifin
faktisk varð óbroytt. Í dom-
inum, sum P. M. Dam nevndi,
vildi frá teim 3000 kr. verða at

rokna bóndans egna arbeiði,
t. d. 300 dagar á 8 kr. Leigan
fyri ein bónda, ið, við sínum
egna arbeiði uppiroknað, fær
3000 kr., vildi so eftir hesari
fortálkning verðið:

3000 kr. (øll inntøkan)
÷ 2400 = (bóndans egna arbeiði)
600 kr. × 25 × 0,008 = 1200 kr.

Fortálkningin, at virði av eins
egna arbeiði skal frá fyrst, áð-
renn falda verður við 25, sigur
tað sama sum, at ein traðar-
maður veruliga fær trøðina
fyri lítla og onga leigu. Og
hvørji ráð hevur traðarmaðurin
at rinda leigu? Tað er púra
beint, at samfelagið letur hon-
um — og hansara ættarmonnum
— trøðina so gott sum leigu-
fría upp í hendi at arbeiða og
gevir honum stuðning afturat.
Ættanin við jarðagrunninum er
jú eisini at veita tí ognarleysa
nógv munabætt stuðning, enn
hann higartil hevur fingið.